

TAHTACI SEMAHLARININ HAREKET OLARAK İNCELENMESİ*

An Examination of Movements in Tahtacı Semahs

İlknur DEMİRBAĞ**

Öz

Geleneksel kültür ulusal kimliğinin en önemli temsiliyeti ve toplumların varlık sebebidir. Bu nedenle öneminin altını çizerek; tarih boyunca nesilden nesile aktararak kendi dinamizmi ile günümüze kadar gelen geleneksel kültür öğelerinden biri olan Tahtacı semahları bu makalenin ana konusudur. İçeriğini Tahtacı semahlarının özellikle hareket olarak incelenmesi oluşturmaktadır. Semahlar Alevi kültürünün önemli unsurlarından biri olan cem töreninde dede eşliğinde dönülen, saz, söz ve hareket unsurlarını da barındıran bir ritüeldir. Semahları kültür boyutuyla ele almış pek çok kuramsal araştırma, derleme, yazılmış makale bulunmaktadır. Ancak semahların hareket olarak incelendiği çalışmaların eksik olduğu görülmüştür. Bu bağlamda Tahtacı semahları konusu, salt hareketler üzerine analitik bir inceleme mevcut olmamasından yola çıkılarak İstanbul Teknik Üniversitesi, Türk Musikisi Devlet Konservatuarı, Türk Halk Oyunları Bölümünde başlatılmış bir araştırma projesinin ilk ayağıdır. Çalışma esnasında çeşitli Tahtacı köylerine ait semahların kayıtlarına ulaşılmıştır. Görülmüştür ki Tahtacılar, Türkiye'nin pek çok bölgesinde yerleşmiş olmalarına karşın, semahları açısından hareket ve müzik örgüsü bakımından ortak bir yapıya sahipler. Bunun üzerine biri İzmir Narlıdere'de diğeri Aydın Alamu'ta daha önce tespiti yapılmış ve kayıt altına alınmış semah örnekleri hareket açısından incelemeye alınmıştır. Sonuçta temel olarak tespit edilen hareket formları paten olarak, adımları ise Romanotation hareket notasıyla- daha anlaşılır olması gayesiyle kısmen melodi notaları da eşlik edilerek- aktarılmıştır. Aynı zamanda semahın başından sonuna çeşitli bölümlerinde yerine getirilen, hareketleri ritüelistik kılan uygulamalar da mevcuttur. Makalede bunlara da yer verilmiştir. Ancak bu kadar spesifik bir çalışmada tespit edilen ve aktarılan tüm özelliklerin sadece Tahtacı Semahlarına ait olduğundan söz etmek mümkün değildir. Bu bağlamda çalışma da bu yönde bir bilgi ve sonuç içermemektedir.

Anahtar kelimeler: gelenek, kültür, Tahtacı, semah

Abstract

Traditional culture is the most important representation of national identity and the reason for the existence of societies. Therefore, Tahtacı semahs, one of the traditional elements of culture that have reached our day passed through generation with their dynamism is the main subject of this study. The aim of this study is to provide an examination of movements in Tahtacı semahs. Semah is a part of the Cem ceremony, an important aspect of the Alevi culture and can be defined as a ritual comprised of traditional musical instruments, words and movements in the accompaniment of a dede. There are many theoretical studies, compilations and articles which have examined semahs with regard to their cultural dimension. However, there is a lack of studies examining semahs movements. In this regard, the topic of Tahtacı semahs is the first step of a research project started by the Istanbul Technical University, Turkish Music State Conservatory, Turkish Folk Dances Department based on the fact that there is no analytical examination focused solely on movements. Semah records from various Tahtacı villages were reached as a part of the study. It was observed that the Tahtacı semahs have a common structure with regard to movements and musical pattern even though the Tahtacıs as a community are located in many different regions of Turkey. Therefore, semah examples recorded at Izmir Narlıdere and Aydın Alamu't were examined in terms of movements. As a result, the movement forms were transposed as a pattern, whereas the steps were transposed by way of Romanotation movement in the

* Makalenin Geliş Tarihi: 06.07.2018, Kabul Tarihi: 03.12.2018. DOI: 10.31624/tkhbvd.2019.35

** Doç. Dr., İstanbul Teknik Üniversitesi, Türk Musikisi Devlet Konservatuarı, Türk Halk Oyunları Bölümü, demirbagi@itu.edu.tr., ORCID ID:https://orcid.org/0000-0001-5537-979X

accompaniment of melody notes in order to make it more understandable. There are also applications that render the movements ritualistic which are executed at certain stages of the semah from the beginning to the end. These are also included in the article. However, it is not possible to state that all the characteristics determined and transposed in such a specific study are only those of the Tahtacı Semahs. In this regard, the study does not contain any information and conclusion.

Keywords: tradition, culture, Tahtacı, semah

1. Giriş

Tahtacılar genel olarak Batı Anadolu’da yerleşmiş, Anadolu Alevi oymaklarının en büyüklerindedir. Araççada iki anlam ifade eden Alevi kelimesi ilk olarak Hz. Ali’nin soyundan gelmeyi, ikinci olarak da Ali taraftarı olmayı temsil eder. Hz. Ali soyundan ve taraftarı olmak aynı zamanda yolundan gitmek anlamına gelmektedir. Bugünkü karşılığı Hz. Ali’yi sevmek, onun soyu Ehlibeytin yolunda gitmek şeklinde düşünülür (Öztürk, 2012: 264). Bu tanım Aleviliğe ilişkin pek çok birbirine yakın tanımda ortak noktadır. İlave olarak İslam çatısı altında bir yaşam biçimi, inanç ve felsefedir.

Tahtacıların kökenleri konusunda çok farklı görüşler özellikle yabancı araştırmacılar tarafından ortaya atılmıştır. Bunlardan biri antropolog Felix von Luschan’dır. Luschan Tahtacıları Alevi kabul etmekle birlikte, Güney Anadolu’nun ormanlık ve dağlık bölgelerinde yaşamış eski bir topluluk olan Likyalılar’ın devamı olarak görmüştür. Bunu da aralarındaki antropometrik ölçülerdeki benzerliklere dayandırmıştır (Engin, 1998: 14-15; Çıplak, 2005: 31). Bir diğeri Gezgin Ewald Banse’dir. Banse ise Tahtacılar’ı Hititli olarak ifade etmiştir ve onların gerek İslamiyet’i gerekse Türk dilini kabullenişlerini yüzeysel bulmuştur (1998: 19; 2005: 31). Carl Humann ise Tahtacılarla dinsel ve sosyal kökenleri bakımından ilgilenmiştir. O da Tahtacıların eskiden Hristiyan olup korkudan zamanla İslamiyet’e geçtiklerini ifade etmiştir (1998: 68; Çıplak, 2005: 31). Hanry Raubinson, daha da ileri gitmiş Tahtacıları Yahudi kalıntısı olarak görmüştür (Toros, 1938:9; Çıplak, 2005: 32).

Osmanlı tarihi konusunda çalışmalarıyla ünlü Alman tarihçi ve dilci Franz Bamberger ise Şah İsmail zamanındaki Safevilerle Tahtacıların gelenek ve törelerinin benzerliğini öne sürerek onların Safevi tarikatına üye İranlı göçmenler olarak 16. Yüzyılın başlarında İran’dan Anadolu’ya göç ettirilmiş olabileceğini söylemiştir (Engin, 1998: 26-27; Çıplak, 2005: 32).

Bu çalışmaların Tahtacılar ile ilgili yapılmış ilk çalışmalar olmalarının dışında onlara ilişkin gerçekçi bilgileri yansıtmadıkları sonraları yerli araştırmacıların yaptıkları çalışmalarla kabul edilmiştir. Türk dilbilimci, yazar ve siyasetçi Besim Atalay Tahtacılar’ın başka ırklarla hiç karışmamış, Türkmen soyunun en güzel ırksal özelliklerini taşıyan ve Orta Asyalı Türkmenlerden farklarının olmadığı yönünde görüş bildirmiştir (Atalay, 1340: 16; Çıplak, 2005: 33).

Bunun yanında yerli araştırmacılar arasında da fikir ayrılıkları yaşandığı görülmektedir. Bir kısım araştırmacının Tahtacıların Ağaçerilerin torunları olduğu görü-

şünün yanı sıra bir kısmında bunun bir varsayım olduğu düşüncesi mevcuttur. Türk tarihçisi Faruk Sümer Tahtacıları eski göçebe Türkmen gurubu olan Ağaçeriler'in bir uzantısı olarak görürken, Halk Bilimci M. Şakir Ülkütaşır ise bunu acele verilmiş bir hüküm olarak değerlendirmiştir (Çıplak 2005: 34-35). Ancak Alman bilim insanı Krisztina Kehl'in Tahtacı ve Ağaçeri kavramlarının anlam bakımından birbirlerine benzemesini her iki grubun aynı yörelerde yaşamış olmasına ve 13. ve 16. yüzyıllar arasındaki tarihsel sürekliliğin tahmin edilmesine dayandırmış ve bunun ilginç bir tez olmakla beraber bir varsayım olarak kabul edilmesi gerekliliğine vurgu yapmıştır (Kehl, 1995:107; Çıplak, 2005: 35).

Tahtacılar konusunda ilk çalışmaları başlatan aynı zamanda akademisyen ve yazar olan Yusuf Ziya Yörükân'ın düşüncesi ise, Tahtacıların Orta Asyalı Tahtahlar soyundan gelen bir Türkmen grubun uzantısı olduğu, Tahtacı denme sebebinin Tahtacılıkla uğraşmalarıyla ilgili olmadığı yönündedir. Buna kanıt olarak da bazı Tahtacı oymaklarının tahtacılıkla uğraşmamalarını göstermiştir (Yörükân, 1998:377-379; Çıplak, 2005: 35).

Tahtacıların kökenlerine ilişkin 19. yüzyıl sonunda yabancı, 20. yüzyılda ülkemizde, tarihçi, yazar, araştırmacı pek çok bilim insanı tarafından farklı fikirler ortaya atılmıştır. Özellikle Tahtacıların Türk olmadıkları ve sonradan Müslümanlaştırıldıkları iddiası bugün tamamıyla geçersiz kılınmış, yapılan pek çok araştırma ve inceleme sonucunda Tahtacıların Oğuz boylarından Ağaçeriler'in bir uzantısı oldukları, Türkçeden başka dil bilmedikleri, Orta Asya Türk örf ve adetlerini korumayı sürdürdükleri birçok bilim insanı ve araştırmacı tarafından kabul görmüştür (Çıplak, 2005: 36).

Arşivlerde bu görüşü kesin bir şekilde destekleyen herhangi bir belgenin olmamasına rağmen Tahtacılar ile Ağaçeriler'in Oğuz boyundan olması, tahtacı adının geçtiği 16. yüzyıldan itibaren Ağaçeriler'in ortadan kaybolması, geçimlerini ağaç işleriyle sağlamaları, her iki topluluğun da aynı inanç yapısına sahip ve yaşadıkları bölgelerin aynı olması, bu iki topluluğun aynı kökenden geldiği görüşünü kuvvetlendirmiştir (2005: 36).

Tahtacılar geçimlerini ağaç dikmek, kesmek ve tahta işleriyle uğraşarak sağlayan, bu nedenle de genellikle ormanlık bölgelerde yaşayan, geçmişte konar-göçer yaşamış olmalarına karşın bugün yerleşik hayata geçmiş topluluklardır. Dolayısıyla yerleşik hayata geçtikten sonra tarıma yönelmişlerdir. Doğayla iç içe yaşamışlar ve yaptıkları orman işlerinin çoğunu kadın-erkek hep birlikte yapmışlardır.

Tahtacılar yoğun olarak Anadolu'nun Güney Doğusunda başlıca Gaziantep, Adana Mersin, Antalya, Isparta, Burdur, Denizli, Muğla, Aydın, İzmir, Manisa, Balıkesir, Çanakkale şeridi üzerinde çoğunlukta olmak üzere daha içeride Afyonkarahisar, Ankara ve Konya illerini kapsayan geniş bir bölgede yaşamaktadırlar (Andrews,1989:288-294; Çıplak, 2005: 30).

Anadolu Aleviliğinde topluluklar ocaklı dedeler tarafından yönetilir. Tahtacılar da dedeler, kutsal sayılan iki soydan gelir. Bunlar; İzmir Narlıdere'de Yanyatır Ocağı

ile Aydın Reşadiye’de bulunan Hacı Emirli Ocağı’dır (Yörükan, 1929:61; Çıplak, 2005:36). Bu iki ocağa bağlı da oymaklar vardır. Yanyatır Ocağı’na bağlı on iki ocaktan en büyüğü Çaylak Oymağı, Hacı Emirli Ocağı’na bağlı üç ocaktan en büyüğü ise Şehepli Oymağı’dır.

Çalışmada incelenen örneklerden biri İzmir Narlıdere’ye, diğeri Aydın Almut köyüne aittir.

İzmir’in Narlıdere ilçesinde yer alan Narlı mahalle sınırları içerisinde Yukarı köyde yerleşmiş olan Tahtacılar Yanyatır Ocağı’na bağlıdır. Narlıdere’de Türkmen yerleşimi Tahtacılarla başlamıştır. Kökenleri Horasandır. “Yanyatırlar Horasan, Basra, Selmanpak, Samara ve Meşhed üzerinden, Musul hattından Nusaybin’de Zeynel Abidin’in ziyaretini yaptıktan sonra Mardin, Maraş yoluyla Adana’ya gelirler. Ancak Adana derebeyi Hızır Paşa ile çatışınca Ege bölgesine göç ederler” (Yılmaz, 1948: 8).

Aydın ili Bozdoğan ilçesine bağlı Almut köyündeki Tahtacılar da Yanyatır Ocağı’na bağlıdır. Dolayısıyla kökenleri ve göç serüvenleri Narlıdere’deki Tahtacılarla aynıdır.

2. Tahtacılar da Semah Geleneği

Semah kelimesi Alevi kültürüne ait bir kavram olmanın yanı sıra günümüzde hem Türk Halk Müziğinde geçen hem de hareket olarak ele aldığımızda karşılığı olan bir formdur.

Tahtacılar da semah konusuna bakıldığında, kültürel olarak Cem törenlerinde yerine getirilen, içeriğini müzik eşliğinde hareketlerin oluşturduğu bir ritüel olarak tanımlamanın yanı sıra, aynı zamanda günümüzde “Cemler dışına da taşmış uygulamalardır” denilebilir. İzmir Narlıdere’de 4 Mayıs 2008 de ilki yapılan Tahtacı Şenlikleri (sonraları geleneksel olarak sürdürülmüştür), Hıdırellez şenlikleri semah örneklerinin cem dışında da uygulamalarına örnek teşkil ederler. Bu sonuç, özellikle son yıllarda Alevilerin gittikçe kapalı bir toplum olmaktan çıkıp, kendilerini daha fazla ifade edebilme özgürlüğüne sahip olmalarından da kaynaklanabilir.

Hatta semahın hareket yapısı yine tahtacılar da özgü bir oyun olan Mengiler ile çok benzerdir. Bu nedenle her türlü eğlencede aynı hareket örgüsüne rastlanabilmektedir. Örneğin, düğünlerinde oynadıkları oyunlar semah hareketleri ile birebir aynıdır.

Tahtacı semahlarını, alan araştırmalarıyla pek çok kez tespit etmek girişimleri olmuşsa da Tahtacılar daha önce de belirtildiği üzere çoğu yerde Cem törenlerine dışarıdan kimseyi almadıkları için ancak Cem dışında, göstermek amaçlı uygulamaları kayıt altına alınabilmiştir. Bu nedenle semahı hareket bazında görmenin ötesine geçilemediği için ritüelistik duygu devinimi üzerine değerlendirme yapmak pek mümkün olamamıştır. Ancak kendi yaşanmışlıklarımız, genel cem ve semah bilgilerimizden yola çıkarak şunların altını çizebiliriz. Alevilerde inanç, kadın ya da erkek ayırımı olmaksızın insanı ve insan olmayı esas alan düstur üzerine inşa edilmiştir. Bunun

içindir ki Cem, iyi ahlak, saygı, sevgi, hak ve adalet duygusu gibi erdemlerin görgü edinildiği, inanç birliğinin kutsandığı, hissedildiği, kusurlardan arınma Tanrıya ulaşma çabalarını içeren törenlerdir. Dolayısıyla tüm ritüel boyunca yapılan hizmetler, bu duygu ve düşünceler içerisinde gerçekleştirilerek hem sözde, hem sazda, hem de harekette ifade bulur. Semah ise bunların hep bir arada görüldüğü cem içindeki hizmetlerden biridir.

Konu olan semah üzerinden bakıldığında; semaha başlamadan dedenin huzuruna çıkılması, niyaz edilmesi, karşılıklı semah dönenlerin birbirlerinin omuzlarında öpmeleri her ne kadar hiyerarşik bir düzen görünümü verse de yoğun duygu yüküyle gerçekleşir. Niyaz, Alevilikte Cenabı Hakk'a yalvarma, yakarma anlamındadır. Cenabı Allah'ın ismi anıldığında, Hz. Muhammed'in, Hz. Şah-ı Merdan Ali'yel Murteza'nın, Ehlibeytin, On İki İmamların, Erenlerin, Evliyaların, Nebilerin, Velilerin adları anıldığında başparmağın öpülüp alına götürülmesidir. Birçok yerde de eli göğse sonra şahadet parmağının ağza götürülüp öpülmesi şeklinde yapılan selamlamaya denilmektedir.

Hareketler esnasında sırasıyla sağ kolun yukarıya sol kolun aşağıya- sol kolun yukarıya sağ kolun aşağıya indirilmesi şeklinde süregelen devinim ya da hep birlikte sağa sonra sola dönerek akan hareket örgüsü öylesine ahenkle, duygu yoğunluğu ve artan bir hızla sürdürülür ki adeta dünyadan kopup yaradan ile yaratılanın, yer ile göğün buluşmasıdır. Bu buluşmanın hareket armonisinde ifade bulmasıdır.

Makalenin konusu semahlarının genel yapısına bakıldığında ise şu özellikler tespit edilmiştir.

- Tahtacı semahlarının en belirgin özelliği, Anadolu'daki diğer Semahlarda görülen daire formunun aksine çoğunlukla karşılıklı sıra halinde uygulanmasıdır.
- Genellikle kadınlar ve erkekler birer sıra halinde karşılıklı dururlar.
- Karşı karşıya icra edildiği için semahta bulunan kişi sayısı çifttir.
- Hareket olarak genellikle iki bölümlüdür. Birinci bölümde alan kullanmadan, oldukları yerde sadece kol hareketleri ile başlarlar. İkinci bölüm ayak hareketlerinin katılımı ile devam eder.
- Semah dönenlerin tümünün aynı anda kalkması gerekmemektedir. Semah esnasında oturanlar arasından da katılım olabilir. İsteyen kendine yakın olan başka bir kişiye gider, onu omuzlarından öper ve birlikte katılabilirler.
- Semah esnasında yer değiştirme de yapılabilir. Yani semahın dışından bir kişi semah içinden birinin omzuna dokunarak onunla yer değiştirebilir.
- Mutlak bir kadın bir erkek olmalı gibi bir düzeni yoktur.
- Sadece sağ ayakla başlama kuralı yoktur.

• Müzikal olarak genellikle diğer semahlarda olduğu gibi farklı usuller bir arada kullanılmamıştır. Yani Türk Halk Müziğinde bileşik usul olarak geçen dokuz zamanlı usulde başlar ve biter. Ancak gideri (hızı) artarak devam eder. Düzüümü çoğunlukla 2+2+2+3 tür.

Bunların yanı sıra semahın genel akışı içinde ritüelistik uygulamalardan da söz etmek mümkün. Örneğin:

• Tüm semahlarda olduğu gibi Tahtacı semahlarının da başında ve sonunda dede tarafından okunan gülbeng, bu semahlarda iki bölüm arasında da okunur. Buna “ağırlama hayırlısı” denir. Gülbeng, Ayin-i Cemlerde okunan dualara denir. Çeşitli konulara göre adlandırılırlar. “Cem Birleme Gülbengi”, Dolu Gülbengi”, Musahiplik Gülbengi”, “Dem Gülbengi” gibi sıralanırlar (Öztürk, 2012: 305).

• Semah döneceklerin başlamadan önce birbirlerinin omuzlarından öperek selamlamaları ikinci bölüme geçerken tekrarlanır.

• Kişiler dedenin önünden geçerken sırtlarını dönmezler.

Her ne kadar semahı, cem törenlerinin içerisinde görmek çok mümkün olmasa da kimi Tahtacıların araştırmacılar için dışarıda döndükleri örnek semahlar hareket açısından incelemede oldukça önemli kaynak oluşturmışlardır.

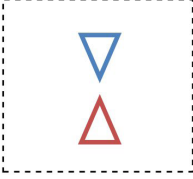
Hareketlerin belli bir düzen içerisinde yapılmasında ise temel olarak kullanılan patenler¹ vardır. Patenlerde yer alan semboller;

Kadını Erkeği Dedeyi

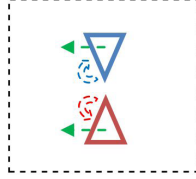
Gidilen yönü

Kişilerin döndüklerini ve dönüş yönlerini   ifade eder.

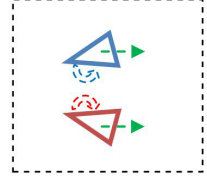
- Bu patenlerden biri, karşılıklı olarak hareket edilen formdur. İzmir Narlıdere’deki semah böyle bir örnektir. Karşıdan bakıldığında görülen şekli; karşılıklı her iki kişinin de aynı yöne sağa veya sola, sonra ters yöne dönerek hareket ettikleri, hep aynı alanı kullandıkları, ezginin bazı bölümlerinde ise yer değişerek aynı düzeni devam ettirdikleri formdur. Bu formda paten, temsili bir çift üzerinden verilmiştir ve semahın birinci bölümünde oldukları yerde sadece kol hareketleri yer aldığından, şekiller de ayak hareketlerinin başladığı ikinci bölümden itibaren gösterilmiştir.

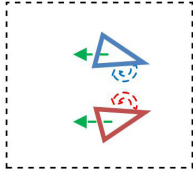
Şekil-1
Karşılıklı duruş

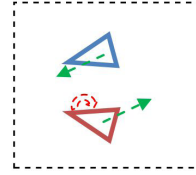
Şekil-2
90° sola dönüş ve gidiş

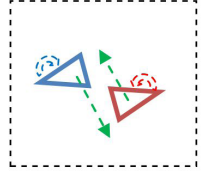
Şekil-3
180° sağa dönüş ve gidiş

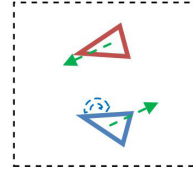
Şekil-4
180° sola dönüş ve gidiş

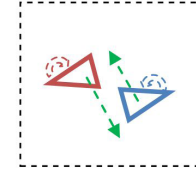
Şekil-5
Sağa dönüş ve
yer değiştirme I

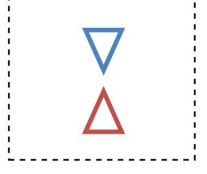
Şekil-6
Yer değiştirme II

Şekil-7
Yer değiştirme III

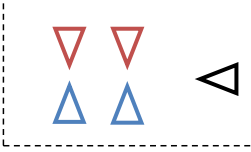

Şekil-8
Yer değiştirme IV

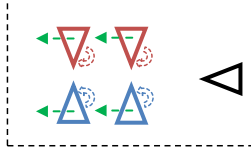

Şekil-9
Başlangıç Pozisyonu

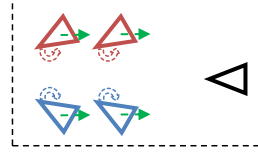
- İkinci patende birinciden farklı olarak yer değiştirme blok halinde dönülerek sağlanır. Aydın Almut'ta dönülen semah böyle bir örnektir. Örnekte patenler iki çift üzerinden gösterilmiştir.

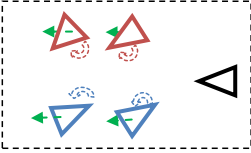
Şekil-1 Karşılıklı duruş

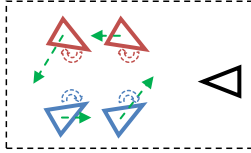
Şekil-2 90° sola dönüş ve gidiş

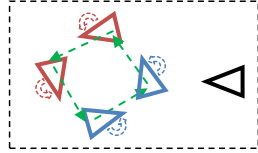
Şekil-3 180° sağa dönüş ve gidiş

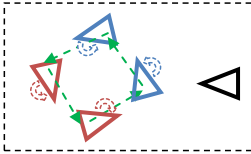
Şekil-4 180° sola dönüş ve gidiş

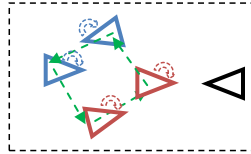
Şekil-5 Sağa dönüş ve yer değiştirme I

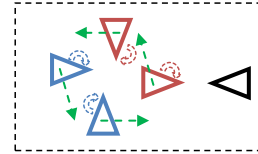
Şekil-6 Yer değiştirme II

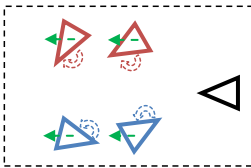
Şekil-7 Yer değiştirme III

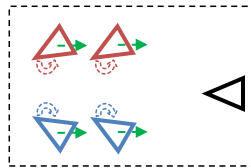
Şekil-8 Yer değiştirme IV

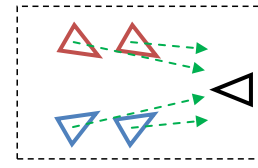
Şekil-9 Yer değiştirme V

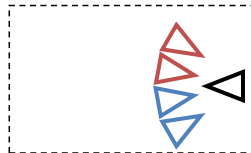
Şekil-10 Yer değiştirme VI

Şekil-11 180° sağa dönüş ve gidiş

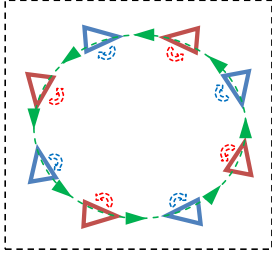
Şekil-12 Bitiriş için toplanma

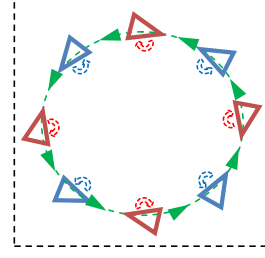
Şekil-13 Bitiriş

- Bir diğer paten daire formudur. Bu düzende kişiler sırasıyla sağındaki kişiyle sonra solundaki kişiyle yüz yüze gelecek şekilde dönerek hareket etmekte, aynı zamanda da dairenin dönüşünü de sağlamaktadırlar. Bu örnekte patenler dört çift üzerinden verilmiştir (www.tdk.org.tr).

Şekil-14 Çiftlerin aksi yöne dönüşleri

Şekil-15 Çiftlerin birbirlerine dönüşleri

3. Sonuç

Bu makale Tahtacı semahlarının hareket olarak incelenmesi üzerine bir araştırma projesinin sonuçlarını içermektedir. Çalışma, tercih edilen iki Tahtacı köyündeki semah uygulamaları üzerinden yürütülmüştür. Bu nedenledir ki makale boyunca belirtilen hususların başka semahlarda olup olmadığına dair bilgi ve sonuç içermemektedir.

Hareketlerin yazımında kullanılan Romanotation hareket notasyonu, oldukça çok sembolün olduğu ve bedenın tüm bölümlerine ait görülebilir ve yazılabilir hareket detaylarının kaydedilmesinde kullanılan sistemlerden biridir. Bu makalede ise sadece ritmik olarak ayak hareketlerinin yazımında tercih edildiği için çok az sembolle kullanılmıştır. Özellikle ayak hareketleri için kullanılan semboller müzikte sesleri temsil eden işaretlere çok yakındır ve hareketlerin ritmik olarak yazımı müzikte kullanılan süre değerleri ve gösterimi ile aynıdır.

Hareketin melodi üzerinde seyrini görebilmek amacıyla hareket yazımıyla beraber çalınan ezgiden kısa bir kesit de nota olarak üstünde yer almaktadır. Verilen dört ölçü melodinin öncesi ve sonrası vardır. Ölçüler sözün girdiği ve ayak hareketlerinin başladığı bölümden itibaren dört ölçülük bir kesittir.

Örnek alınan semahların ritmik olarak basit hareket notasıyla gösteriminde kullanılan semboller:

Sağa dönük nota sağ ayağı, sola dönük nota sol ayağı ifade etmektedir.

Çalışmanın konusu Tahtacı semahlarına hareket olarak bakıldığında temel olarak iki farklı adım yapısı görülmektedir ve bu yapı tüm semah boyunca aynı biçimde

- Kehl, Krisztina. (1995). "Tahtacı Geleneklerinde İslam Dışı Öğeler". *I. Akdeniz Yöresi Türk Topulukları Sosyo-Kültürel Yapısı (Tahtacılar) Sempozyum Bildirileri*. Ankara: Kb Hagem Yayınları.
- Öztürk, Zeynel. (2012). *Dünya Dinleri Gizli Tarihi*. İstanbul: Sokak Kitapları Yayınları.
- Toros, Taha. (1938). *Toroslarda Tahtacı Oymakları*. Mersin: Mersin Halkevi Basımı.
- Türk Dil Kurumu. "Paten" Erişim Tarihi: 12.04.2018. [Http://Www.Tdk.Org.Tr/Index.Php?Option=Com_Gts&Arama=Gts&Guid=Tdk.Gts.5a255035714e92.60343757](http://www.tdk.org.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=tdk.gts.5a255035714e92.60343757)
- Türkiye Radyo Televizyon Kurumu. "Tahtacı Semahları" (Belgesel), Kurum Arşivi.
- Vasilescu, Theodor. (1969). *Sistemului De Notare Grafică A Dansului (Dance Graphical Notation System)*. Romania.
- Yörükkan, Yusuf Ziya. (1929). "Tahtacılar", *Darü'l Fünun İlahiyat Fakültesi Mecmuası*, Sayı.12
- .(1998). "*Anadolu'da Aleviler ve Tahtacılar*". Ankara: KB Yayınları.
- Yılmaz, Abdurrahman. (1948). *Tahtacılar Gelenekleri*. Ankara: C.H.P. Halkevleri Yayınları, Millî Kültür Araştırmaları: IX

